

Η «σουφραζέτα» Αλίκη και η προσφορά της στην ισότητα των φύλων

Θα ήθελα να πω και εγώ δυο λόγια για το πόσο σημαντική είναι η δωρεά της Επίτιμης Προέδρου μας, της Αλίκης Γιωτοπούλου – Μαραγκοπούλου για να αποκτήσει αυτή τη στέγη ο Σύνδεσμος .

Έχω ζήσει από κοντά την έλλειψή της και τα προβλήματα που είχε δημιουργήσει στον Σύνδεσμο. Πέρασα ήδη τα 50 χρόνια ενεργού δράσης.

Ο Σύνδεσμος, όπως γνωρίζετε, ιδρύθηκε το 1920 από την αείμνηστη Αύρα Θεοδωροπούλου και μερικές διανοούμενες και ευαίσθητες στα κοινωνικά θέματα γυναίκες, που είχαν όραμα και πίστη στην ισότητα των φύλων. Να αλλάξει η θέση της Ελληνίδας, να μορφωθεί, να αποκτήσει οικονομική ανεξαρτησία και πρώτ' από όλα να αποκτήσει ίσα πολιτικά δικαιώματα με τους άνδρες, να ψηφίζει και να ψηφίζεται ώστε να διαμορφωθεί μια καλύτερη κοινωνία με ελεύθερους και ισάξιους πολίτες – άνδρες και γυναίκες.

Αισθάνομαι πολύ τυχερή στη ζωή μου που υπηρέτησα με τις μικρές μου δυνάμεις, αλλά με αφοσίωση, στο Σύνδεσμο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας.

Αισθάνθηκα δέος όταν με ρώτησε η αείμνηστη Βιργινία Ζάννα, Γενική Γραμματέας και μετά Αντιπρόεδρος του Συνδέσμου, εάν θα ήθελα να γίνω μέλος του Συνδέσμου και να εργασθώ για τους σκοπούς του, μαζί με τις μεγάλες γυναικείες προσωπικότητες που αγωνίστηκαν στην πρώτη γραμμή και τις ανέφερε ήδη η Πρόεδρος Ξανθή Πετρινώτη. Και πάνω από όλες με την ιδρύτρια του Συνδέσμου, την Αύρα Θεοδωροπούλου και μετέπειτα με την Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου.

Και οι δύο αυτές εξαιρετικές Ελληνίδες επέδρασαν με τον πιο θετικό τρόπο στη ζωή μου όπως και στη ζωή των Ελληνίδων.

Την Αύρα Θεοδωροπούλου, την «κυρία Αύρα», όπως τη φωνάζαμε τότε στον Σύνδεσμο, την έζησα προς το τέλος της προεδρίας της. Με περιέβαλλε με την εμπιστοσύνη και την αγάπη της.

Παρά την προχωρημένη ηλικία της ακτινοβολούσε ακόμα αυτή η σπάνια γυναίκα και εξακολουθούσε να μάχεται για τους σκοπούς που ίδρυσε τον Σύνδεσμο. Η δύναμή της αυτή με ενέπνεε, όπως και τα άλλα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, για να συνεχίσουμε τον αγώνα, έναν τιτάνειο αγώνα, που στα πρώτα χρόνια της ίδρυσης είχαν να αντιμετωπίσουν μια συντηρητική, απαίδευτη κοινωνία, που έπρεπε να αλλάξει νοοτροπία. Οι αγώνες τους χλευάστηκαν πολύ, οι ίδιες λοιδορήθηκαν, αλλά δεν πτοήθηκαν και τελικά νίκησαν.

Όλο όμως αυτό το έργο γινόταν χωρίς να έχει ο Σύνδεσμος δικό του γραφείο.

Στα πρώτα χρόνια της ίδρυσής του, μας είχαν δώσει ένα μικρό γραφείο στα Παλαιά Ανάκτορα. Εκεί στεγάσθηκε μετά το 1922 και η ΧΕΝ που ιδρύθηκε από επιφανείς προσφυγοπούλες από τη Σμύρνη.

Από το 1923 ο Σύνδεσμος είχε διεύθυνση στην Όθωνος 12, στο σπίτι της Ελένης Κορύλλου-Νεγροπόντη της λογοτέχνιδος και

κριτικού Ελένης Ουράνη και με το ψευδώνυμο «Αλκής Θρύλος» που ήταν διευθύνουσα Συντάκτρια του «Αγώνα της Γυναίκας».

Από τον Ιούλιο του 1925 η διεύθυνση των γραφείων ήταν στην οδό Ακαδημίας 75^α, όπου στεγαζόταν η Επάγγελματική Σχολή Αθηνών.

Από τον Αύγουστο του 1925 η διεύθυνση του Συνδέσμου ήταν στην οδό Σταδίου 24 – Μέγαρο Εφεισίου.

Εκεί μας βρήκε και η δικτατορία της 4^{ης} Αυγούστου του Μεταξά. Με την εγκαθίδρυση της δικτατορίας, σε δύο μέρες, ήρθε η Αστυνομία. Διέλυσε τον Σύνδεσμο και πέταξε όλο το αρχείο του, τα βιβλία της φεμινιστικής βιβλιοθήκης κ.λπ. Έτσι χάθηκαν πολύτιμα ιστορικά ντοκουμέντα. Διασώ-

θηκαν ελάχιστα στο σπίτι της Αύρας Θεοδωροπούλου και της Μαρίας Καρατζοπούλου. Η Αύρα Θεοδωροπούλου κληροδότησε το αρχείο της καθώς και το αρχείο του συζύγου της Σπύρου Θεοδωρόπουλου, του λογοτέχνη Άγι Θέρου, στην Εταιρεία Ελλήνων Λογοτεχνών.

Η Μαρία Καρατζοπούλου όμως έδωσε στον Σύνδεσμο όλα τα τεύχη του ΑΓΩΝΑ από το 1923 έως το 1936 καθώς και φωτογραφίες.

Μετά την λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ο Σύνδεσμος άρχισε να ανασυγκροτείται. Γραφεία όμως δεν είχαμε και πάλι. Για τις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου φιλοξενούμεθα στα σπίτια ή τα γραφεία των Προέδρων, του Σπύρου Θεοδωρόπουλου, της Μαρτίτσας Θανοπούλου, της

Αίγλης Ψάλτη και της Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, ενώ η Γραμματεία στεγαζόταν στο σπίτι της κάθε γραμματέως.

Από το 1964, που άρχισε να επανεκδίδεται ο Αγώνας και ανέλαβε τη διεύθυνσή του η Αλίκη Γιωτοπούλου – Μαραγκοπούλου, το περιοδικό είχε ως έδρα του το δικηγορικό γραφείο της κ. Μαραγκοπούλου στην οδό Βησσαρίωνος 4 και μετά Ακαδημίας 33. Εκεί φυλάσσονταν και τα αποδελτιωμένα δημοσιεύματα των δημοσιογράφων για γυναικεία θέματα, που μας έστειλε ο Άργος του Τύπου. Η διεύθυνση, όμως, των γραφείων του Συνδέσμου ήταν στην οδό Ιπποκράτους 39 στο σπίτι της αείμνηστης προέδρου Αίγλης Ψάλτη.

Με τη χούντα των συνταγματαρχών το 1967 σταματήσαμε και πάλι την έκδοση του Αγώνα για να μην είμαστε αναγκασμένες να τον υποβάλλουμε σε λογοκρισία.

Από το 1974, που ανέλαβε την Προεδρία του Συνδέσμου η Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, τα γραφεία του Συνδέσμου στεγάζονταν στο γραφείο της κ. Μαραγκοπούλου στην οδό Ακαδημίας 33. Το 1981 νοικιάσαμε και ένα μικρό γραφείο στην οδό Ασκληπιού 26.

Έτσι λοιπόν περιπλανιόμασταν και εμείς και το αρχείο του Συνδέσμου.

Όσπου μια μέρα η αείμνηστη Αγγελική Μηνιάτη έκανε την αρχή. Είχε και αυτή αγαπήσει τον Σύνδεσμο, είχε αφιερώσει τη

ζωή της από νεαρή ηλικία στο έργο του. Διηύθυνε αφιλοκερδώς επί 37 χρόνια την Εσπερινή Εμπορική Σχολή Θηλέων, που είχε ιδρύσει ο Σύνδεσμος, και είχε εκλεγεί σ' όλα τα αξιώματα του Δ.Σ., Γραμματέας, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος και τέλος Επίτιμη Πρόεδρος.

Μιαν μέρα εξέφρασε την επιθυμία της «Θέλω πριν πεθάνω να δω τον Σύνδεσμο να έχει ένα μικρό γραφείο». Προσέφερε τότε όλο το εφάπαξ που πήρε από το Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών, ένα εκατομμύριο δραχμές.

Η κ. Μαραγκοπούλου ανακοίνωσε αμέσως τη δωρεά αυτή στην πρωτοχρονιάτικη εκδήλωσή μας και ζήτησε από τα μέλη μας να προσφέρουν κι αυτά οποιοδήποτε ποσό. Τότε

το μέλος μας, οικονομολόγος Τασία Γιατρά-Ηλιοπούλου, ανακοίνωσε ότι προσφέρει και η ίδια 2 εκατομμύρια δραχμές. Με δωρεές και από τα άλλα μέλη του Δ.Σ. του Συνδέσμου συγκεντρώθηκαν πάνω από 3 εκατομμύρια και αγοράσαμε το 1986 διαμέρισμα στην οδό Σόλωνος 41, έκτασης 70 τ.μ. όπου και στεγάσθηκε ο Σύνδεσμός μας. Ήταν η πρώτη φορά που ο Σύνδεσμος απέκτησε ιδιόκτητη στέγη. Όλη η δράση μας των τελευταίων 20 χρόνων έγινε σ' εκείνα τα γραφεία. Οι αυξανόμενες όμως συνεχώς δραστηριότητές μας, το αρχείο, τα νέα τεύχη του ΑΓΩΝΑ, το ΚΕΤΕΜΕ, η συλλογή και αρχειοθέτηση των φεμινιστικού περιεχομένου δημοσιευμάτων στον ημερήσιο τύπο, η καθημερινή ηλεκτρονική αλληλογραφία, τα νέα βιβλία κ.λ.π. είχαν προκαλέσει ασφυξία.

Η κ. Μαραγκοπούλου, με την οξυδέρκειά της, είδε ότι με τις δραστηριότητες που είχαμε αναπτύξει δεν μας χωρούσαν πλέον τα γραφεία και ότι πολύ σύντομα θα έπρεπε να μεταφερθούμε σε νέα γραφεία και το διαμέρισμα της οδού Σόλωνος 41, να ενοικιασθεί, ώστε με το νοίκι να μπορούμε να αντιμετωπίζουμε μέρος των μηνιαίων εξόδων μας. Η κ. Μαραγκοπούλου, λοιπόν, αποφάσισε να πουλήσει ένα ιδιόκτητο σπίτι της και προσέφερε το ποσό που χρειαζόταν για να αγοράσουμε τον περασμένο Ιούλιο αυτό, το από κάθε άποψη εξυπηρετικό διαμέρισμα των 152 τ.μ. σε μια από τις πιο κεντρικές συνοικίες της Αθήνας, edώ στη Σκουφά 60. Κάλυψε επίσης και όλες τις δαπάνες για τις επισκευές και την επίπλωσή του.

Τώρα, έχοντας όλους αυτούς τους άνετους χώρους, δηλαδή τρία γραφεία – για την Γραμματεία, το ΚΕΤΕΜΕ και το Νομικό Συμβουλευτικό μας Τμήμα – και αίθουσα διαλέξεων, θα αναπτύξουμε τις δραστηριότητές μας,

Οι κ. Ντόρα Χιλιάδα και Κούλα Αναγνωστοπούλου-Κουράκου, μέλη του Δ.Σ.

γήσει τις διακρίσεις λόγω φύλου. Σε δύο γονείς, που αξιώθηκαν να δουν τις δύο κόρες τους, την Αλίκη και την Έλλη, να καλλιεργούν τα δώρα που τους δόθηκαν και τα οποία αξιοποίησαν στο έπακρον με το καθημερινό τους μόχθο σε όφελος της κοινωνίας.

Η δωρεά αυτή της Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου είναι το επιστέγασμα των πενήντα και πλέον ετών αγώνων της στις επάλξεις για την ισότητα των φύλων.

Από τα πενήντα αυτά χρόνια, τα είκοσι ήταν μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και Αντιπρόεδρος και τα επόμενα τριάντα κρατούσε όχι μόνο το τιμόνι του Συνδέσμου ως πρόεδρος, αλλά επηρέασε και διαμόρφωσε την πορεία του γυναικείου κινήματος στη χώρα μας, αλλά και διεθνώς, με τη συμμετοχή της ως μέλους του Δ.Σ., ως Αντιπρόεδρος και

μετά ως Πρόεδρος και Επίτιμη Πρόεδρος της μεγαλύτερης διεθνούς φεμινιστικής οργάνωσης, της «Διεθνούς Ένωσης Γυναικών» (International Alliance of Women).

Για τις γυναίκες της Ευρώπης ήταν η Αλίκη Μαραγκοπούλου αυτή που στήριξε την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Λόμπυ Γυναικών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Αναγνωρίζουμε ότι ο Σύνδεσμος ήταν πολύ τυχερός που είχε την Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου ως Πρόεδρο. Έναν άνθρωπο του αγωνιστικού, πνευματικού και ηθικού διαμετρήματος της Αλίκης, μιας ξεχωριστής ηγετικής και σεβαστής φυσιογνωμία.

Δεν ήταν μόνο μια συνειδητή και μαχητική φεμινίστρια. Ήταν και η επιτυχημένη επαγγελματίας και επιστήμονας υψηλού επιπέδου, δικηγόρος, εγκληματολόγος, καθηγήτρια του Παντείου Πανεπιστημίου και Πρύτανής του δύο φορές.

Το μέλος του Δ.Σ. Ειρήνη Φερέτη

Η αντιπρόεδρος Σούλα Παναρέτου καλωσορίζει την καθ. Νίκη Καλτσόγια

Γεννημένη φεμινίστρια – η μητέρα της την φώναζε από όταν ήταν παιδί «σουφραζέτα»– αγωνίσθηκε σ' όλη της τη ζωή και αγωνίζεται ακόμα για τα δικαιώματα των γυναικών και τα τελευταία τριάντα χρόνια αγωνίζεται παράλληλα για τα δικαιώματα του Ανθρώπου γενικά, ως Πρόεδρος του «Ιδρύματος Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου», δράση που την έφερε στην Προεδρία του θεσμικού οργάνου της Πολιτείας, της Εθνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου από την ίδρυσή του το 2000, όπου εκλέχτηκε εφέτος Πρόεδρος και πάλι για 3^η τριετή θητεία.

Η κ. Μαραγκοπούλου έχει δώσει πάρα πολλά γι' αυτόν τον Σύνδεσμο – το ξέρουμε όλες – απλώς θυμίζουμε μερικά.

Με την ανάληψη της Προεδρίας του Συνδέσμου το 1974, παίρνοντας στην ουσία η ίδια τη σκυτάλη από την Αύρα Θεοδωροπούλου, την ιδρύτρια του Συνδέσμου, και με την πίστη της ότι η γυναίκα δεν είναι το δεύτερο φύλο, συνέχισε τον αγώνα, σφυροκοπώντας όλα τα οχυρά, προκαταλήψεις, νοστροπίες, θεσμούς, που εμπόδιζαν τις Ελληνίδες να αξιοποιήσουν τις ικανότητές τους.

Πύρινοι λόγοι, αρθογραφία, συγγράμματα, συνεντεύξεις, και τί δεν έκανε για να πετύχει τους στόχους της.

Ανέβασε έτσι πολύ ψηλά τη θέση των γυναικών, όχι μόνο των Ελληνίδων, αλλά και των γυναικών παγκόσμια. Αλλά και τον Σύνδεσμο έφερε στην πρωτοπορία του γυναικείου κινήματος.

Μην ξεχνάμε τους αγώνες της μέσα στις διάφορες νομοπαρασκευαστικές επιτροπές και κυρίως για το νέο μας Σύνταγμα του 1975 και στη συνέχεια στις νομοπαρασκευαστικές επιτροπές που συγκροτήθηκαν για την τροποποίηση όλων των νόμων σε εφαρμογή του, με πρώτο το Οικογενειακό Δίκαιο.

Γιατί η κ. Μαραγκοπούλου δεν ήταν απλώς ένα μέλος αυτών των Επιτροπών, αλλά η κραυγή των μειονεκτούντων, ο πέλεκυς κατά των προκαταλήψεων, η πειθώ για την άρση των διακρίσεων, ώσπου τελικά να κατοχυρωθεί η ισότητα θεσμικά.

Κατά την ψήφιση του Συντάγματος του 1975 ήταν παρούσα στη Βουλή και αγωνιζόμενη με τις εκπροσώπους δυοτριών ακόμα σωματείων για να εισαχθεί η ισότητα των φύλων στα άρθρα 4 και 116 παρ. 1. Πρόσφατα με τους αγώνες της

– που τους ζήσαμε όλες μας, πρωτοστάτησε ώστε να περιληφθούν τα θετικά μέτρα, οι ποσοτώσεις υπέρ των γυναικών – στο αναθεωρημένο Σύνταγμα του 2001.

Σε προσωπικό επίπεδο η Αλίκη Μαραγκοπούλου είναι το ζωντανό παράδειγμα για τις γυναίκες, το πρότυπο, η έμπνευση. Και ο καλός της λόγος, ο έπαινό της, η εκτίμησή της για κάθε προσπάθειά μας και αγώνα μας αποτελεί την εσωτερική ικανοποίησή μας. Θα μπορούσαμε να μιλάμε ώρες ολόκληρες για όσα έδωσε στην καθεμιά μας, για όσα έδωσε στον Σύνδεσμο, στο γυναικείο κίνημα, στα ανθρώπινα δικαιώματα, για όσα πρόσφερε στην κοινωνία, στην πατρίδα, στην Κύπρο, και όσα προσφέρει ακόμα η μεγάλη αυτή αγωνίστρια, η Πασιονάρια των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Η ιστορία έχει άλλωστε καταγράψει στις χρυσές δέλτους της το φαινόμενο Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου.

Εφέτος στην εθνική μας γιορτή της 25ης Μαρτίου η Ακαδημία Αθηνών της απένευσε την ανώτατη διάκρισή της το «Αριστείο των Ιστορικών και Κοινωνικών Επιστημών».

Το βραβείο αυτό αποτελεί την ανώτατη τιμητική διάκριση της Ακαδημίας και απονέμεται σε ένα πρόσωπο κάθε χρόνο με την ευκαιρία της εθνικής εορτής της 25ης Μαρτίου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει αποφασίσει να οργανώσει μια τιμητική εκδήλωση, για την Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου και εκεί θα πούμε αυτά που της πρέπει.

Ιδιαίτερα εγώ έχω να εκφράσω τη βαθιά αγάπη μου προς την Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου και την ευγνωμοσύνη μου που με δίδαξε πώς να πορεύομαι στη ζωή με τις μεγάλες αξίες.

Πολλές φορές επωμίστηκα δύσκολες ευθύνες, αλλά ήξερα ότι στο πλάι μου ήταν πάντα η Αλίκη Μαραγκοπούλου για να με στηρίξει, για να φέρουμε με επιτυχία σε πέρας κάθε αγώνα και προσπάθεια. Θεωρώ ακόμα ύψιστη τιμή που με εμπιστεύτηκε και με τίμησε και με τη φιλία της.

Αλίκη ένα μεγάλο ευχαριστώ για όλα.

Τέρψη Λαμπρινοπούλου

Το μέλος του Δ.Σ. Άννα Κοντοθανάση συνομιλεί με προσκεκλημένη